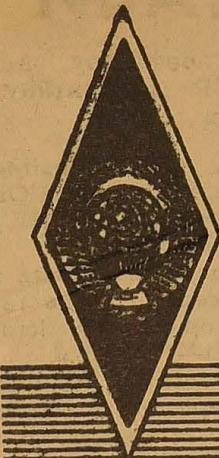

Пролетарі всіх країн, єднайтесь!

Наукова бібліотека
Одеського університету
ім. І. І. Мечникова

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА
ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р.

№ 3 (1656). 23 СІЧНЯ 1987 РОКУ.

Ціна 2 коп.

ОН БЫЛ НАША
СОВЕСТЬ,
А СОВЕСТЬ —
БЕССМЕРТНА,
РАЗБУЖЕНА ЛЕНИНЫМ
И ОКТЯБРЕМ.

И С ЛЕНИНЫМ
СВЕЖЕСТЬ
ВЕСЕННЕГО ВЕТРА
И МОЛОДОСТЬ СЕРДЦА
В ДРУЗЬЯ МЫ БЕРЕМ.
В. ШОНИН.

Рішення ХХVII з'їзду КПРС — в життя!

21 січня — День пам'яті В. І. Леніна

Вчитися комунізму

ІЗ ПРОМОВИ ВОЛОДИМИРА ІЛЛІЧА ЛЕНІНА НА III ВСЕРОСІЙСЬКОМУ З'ЇЗДІ РОСІЙСЬКОЇ КОМУНІСТИЧНОЇ СПІЛКИ МОЛОДІ 2 ЖОВТНЯ 1920 РОКУ (ФРАГМЕНТИ).

Тільки перетворюючи докорінно справу навчання, організацію і виховання молоді, ми зможемо досягти того, щоб результатом зусиль молодого покоління було створення суспільства, не схожого на старе, тобто комуністичного суспільства. Тому нам треба докладно спинитися на питанні про те, чого ми повинні вчити і як повинна вчитися молодь, коли вона дійсно хоче виправдати звання комуністичної молоді, і як підготувати її до того, щоб вона зуміла добудувати і довершити те, що ми почали.

Я мушу сказати, що першою, здавалося б, і найприроднішою відповіддю є те, що спілка молоді — вина вчитися комунізму.

...Просте книжки засвідчения того, що говориться в книгах про комунізм, було б аж надто неправильним. Тепер у наших промовах і статтях нема простого повторення того, що говорилося раніше про комунізм, бо наші промови і статті звязані з повсякденною і всебічною роботою. Без роботи, без боротьби книжне знання комунізму з комуністичних брошур і творів нічогісінько не варте, бо воно продовжуває б старий розрив між теорією і практикою, той старий розрив, який становив найогиднішу рису старого буржуазного суспільства...

..Нам не треба зубрячки, але нам треба розвинуті і вдосконалити пам'ять кожного, хто вчитися, знанням основних фактів, бо комунізм перетвориться в пусту вивіску, комуніст буде тільки звичайним хвастуном, якщо не будуть перероблені в його свідомості всі набуті знання. Ви повинні не тільки засвоїти їх, але засвоїти так, щоб поставитись до них критично, щоб не забивати свого розуму тим мотлохом, який непотрібен, а злагатити його знанням усіх фактів, без яких не може бути сучасної освіченої людини.

* * *

Як актуально сприймаються сьогодні слова Леніна, виголошенні 66 років тому. Готовуючись до ХХ з'їзду ВЛКСМ, який має прийнятися Статут комсомолу в новій редакції, радянська молодь осмислює своє життя з почуттям відповідальності за майбутнє нашої країни, за долю соціалізму в цілому.

Саме про таке розуміння «вчитися комунізму» і мріяв Володимир Ілліч Ленін.

В. МОЗЕЛЬ,
студент II курсу мехмату.

70-річчю Великого
Жовтня —
гідну зустріч!
РЕВОЛЮЦІЮ ПОКЛИКАНІ...

Шановні товариши!

Ми вступили з вами в рік 70-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції, найбільш знаменної дати для радянського народу.

Ось чому все, що нагадує нам про полум'яні роки становлення Радянської влади і держави, про героїчні роки випробувань, які випали на долю нашої країни, являє неабиякий інтерес для кожного з нас.

Нагороди за участь у боях громадянської і Великої Вітчизняної війні, післявоєнний період, пожежі листи з фронту, спогади і газетні матеріали про героїчні і трудові подвиги ваших предків і рідних, фотографії, записні

ки, щоденники — все це може стати темою журналістських виступів на сторінках нашої газети.

Щиро сподіваємось, що ветерани війни і праці, викладачі, студенти і працівники університету відгукунуться на наш заклик взяти активну участь в колективному написанні документальної повісті про переможний поступ нашої держави.

Кращі матеріали будуть друкуватися під рубрикою «Революція», посыпані після написання на адресу: 27000, Одеса-Центр, вул. Петра Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

Редакція «ЗНК».

ми — інтернаціоналісти

Знайшли спільну мову

Велика група студентів з різних університетів США відвідала дніами Одеський університет. На зустріч з американськими студентами прийшли студенти з англійського відділення факультету РГФ, представники комітету комсомолу, викладачі університету.

Проректор по зарубіжних зв'язках доцент М. М. Чесноков розповів гостям про історію і традиції нашого вузу, охарактеризував структуру університету, його факультети. Зокрема, він зазначив, що на навчання студентів тільки Одеського університету щороку витрачається від 15 до 18 млн. карбованців. Із 146 вузів України наш університет посідає третє місце за рівнем навчальної та наукової кваліфікації.

Після відвідування палеонтологічного музею зав'язалася дружня розмова з американськими студентами. Ось коли де-хто відчув перевагу володіння іноземною мовою! Зовнішньо наші й американські юнаки і дівчата мало чим відрізнялися один від одного — ті ж джинси, светри, зачіски. І як з'ясувалось згодом — у них багато спільних інтересів. Американські студенти захоплюються фантастикою, подорожями, спортом, мистецтвом. Беруть участь у маршах миру, в ох

роні природи, відвідують інтернаціональні клуби. І дуже серйозно ставляться до навчання: по-перше, їх батьки сплачують 14 тисяч доларів на рік за перебування сина чи дочки в університеті, по-друге, щоб працювати за фахом, треба його добре опанувати.

Карен Денісон (вивчає психологію, побувала в багатьох соціалістичних країнах) на зустрічі сказала: — Мені цікаво якомога більше знати про ваше життя. Подобається слухати сучасні між нашими людьми, їх привітність, гостинність, щирість. Я теж бажала б привітати в нашому університеті радянських студентів, зокрема з вашого старовинного університету.

Учасники зустрічі відчували, як реально залежить сьогодні від молоді взаєморозуміння між країнами. Міжнародні зв'язки з кожним роком поширюються, все більше радянських людей буває в зарубіжних туристичних поїздках, тому вивчення іноземних мов, історії і культури інших народів набуває вже не тільки особистого, а й громадського значення. Щоб зберегти мир, треба навчитися розуміти один одного.

Б. ВЕРНІКОВА.

ПЕРЕБУДОВА: ПРОБЛЕМИ, ПОШУКИ, РІШЕННЯ У ПАРТКОМІ ОДУ

ПРО НЕЗАДОВІЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТЗН В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Відзначивши певні зрушения у використанні засобів ТЗН, зокрема на фізичному факультеті, партком вказав на серйозні недоліки і упущення в цьому питанні.

Найбільшою вадою є те, що на деяких факультетах не всі викладачі використовують існуючі засоби ТЗН. Приміром, на деяких кафедрах межаму ТЗН взагалі не використовується.

В незадовільному стані утімиться значна частина технічних засобів навчання, більшість яких морально застаріла. Пригадай у статкування ремонтується неякісно. Неуприпустимі зволікання допускалися при зведені в дію дорогоцінного обладнання (телекомплексу великої хімічної аудиторії).

За прорахунки в роботі, а також за відсутність дійових контактів з факультетами і кафедрами у справі ефективного використання ТЗН в навчальному процесі гострі критици було піддано відділу ТЗН, який очолює Є. В. Лобашевський.

Із виступу на парткомі

І. П. Зелінський, професор, член парткому:

— Більшість з нас просто не розуміє, що таке ТЗН. Реорганізацією вищої школи пе-

редбачається інтенсифікація навчального процесу. А це — використання персональних комп'ютерів в системі АОС (автоматизовання обучаючої системи).

Ось чому конче необхідно, щоб відділ ТЗН став керівником, методистом, щоб він усіх навчив користуватися засобами ТЗН. Чому на цьому засаді немає представників ОЦ? Не можна відривати ТЗН від ОЦ. Між двома відділами повинен бути найтінший зв'язок у справі обслуговування навчальних потреб університету.

Ю. С. Червоний, декан юридичного факультету, доцент:

— На юридичному факультеті ТЗН відеутні. Ми взагалі не відчуваємо роботи відділу Лобашевського. Необхідно нам сісти за круглий стіл і обговорити всі проблеми, які виникають у зв'язку з ТЗН.

Окрім усього, треба скласти стабільний для всіх факультетів графік технічного обслуговування факультетів спеціалістами ТЗН.

О. І. Герасимов, секретар парторганізації фізфаку, доцент:

— Давно пора створити в університеті центр, який зміг

виробити єдину ідеологію забезпечення ТЗН. Необхідно подумати і над уніфікацією технічних засобів навчання. Во для університету, мабуть, накладно купувати для кожного факультету різну техніку, до того ж обслуговування її буде нелегкою справою.

Л. О. Ануфрієв, проректор, професор:

— Янцо бути до юніця принциповим, то необхідно близнати, що технічне забезпечення навчального процесу у нас незадовільне і недостатнє. Навіть те, що ми маємо, ні в якій мірі не відповідає сучасним вимогам. А використовуються наявні засоби ще гірше.

Але відповіальність за все це лежить не тільки на відділі ТЗН, але й на факультетах і кафедрах. Вина відділу ТЗН в тому, що техніка залишена напризволяще. Не треба прикриватися міністерськими циркулярами. Треба виходити з нашої конкретної ситуації.

Першочергове завдання, яке стоїть перед нами сьогодні — це провести інвентаризацію всіх наявних засобів і відремонтувати їх. Спеціалізація лабораторій — це справа не одного дня. І треба бути реалістом. Необхідно розумно вирішувати наші проблеми.

Тернистий

Технічні засоби навчання як специфічні засоби педагогічної практики з'явилися одночасно з педагогікою. Слово і наочний образ, слово і мова як дійсність думки і фіксація думки в образах — необхідні елементи будь-якого навчання. Тому вже в глибокій давнині виникли матеріальні засоби для відбиття думки в наочних зображеннях та умовних знаках. Глиняні таблиці і стило, папірус, пергамент, папір і перо; книги, дошка з крейдою — до цього часу в тому чи іншому

спосіб служать навчанням і безвід-

Сучасні технічні засоби навчання (ТЗН) в умовах масової грамотності покликані підвищити рівень управління в системі навчання, посилити і розширити можливості природних засобів педагогічної практики. Але не потіснити, а тим більш не замінити живе слово та думку педагога. Не слід забувати, що в єдиній системі «той, хто навчає, — той, хто навчається» діє, управляє, формує не лише суха логіка, а й усе розмаїття індивідуальних стосунків. Людська і людяна думка у всій своїй емоціональній виразності, передається не лише у граматичних конструкціях, а й в інтонації, у виразі очей, у добреї усмішці... «Без людських емоцій не було і не може бути людського шукання істини» (В. І. Ленін).

Ось чому нові засоби навчання повинні бути адекватними психологічним особливостям засвоєння знань і розвитку мислення на матеріалі науки, яка вивчається.

Через складність сучасних ТЗН та їх високу вартість педагогіка привернула до себе цілу армію інженерів і технічного обслуговуючого персоналу. В умовах недостатньої технічної ерудиції педагогів виникала ситуація, коли техніка в навчальному складі набула певної самостійності і незалежності від педагогіки і методики: так виникла концепція «була б техніка, а педагогіка — та методика прикладутися». Така концепція у сполученні з гаслом «Індустриалізація навчання» могла привести лише до формалізму в застосуванні ТЗН, благополучної звітності і... до великих втрат часу, матеріалів, коштів. Прикладів цьому скільки завгодно.

Візьмемо, наприклад, контролю - навчальні машини і автоматизовані класи контролю знань, створені на електромеханічних схемах. Ці занадто дорогі, громіздкі та малонадій-

2 стор.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

13

СТУДЕНТИ ДИСКУТУЮТЬ, ПРОПОНОЮТЬ, ВИРІШУЮТЬ

комсомольське життя

Обговорюємо проект Статуту ВЛКСМ ПРОПОНУЮ...

У вступній частині проєкту Статуту ВЛКСМ читаємо: «Всесоюзна Ленінська Комуністична Спілка Молоді — активний учасник міжнародного демократичного молодіжного руху». Справді, радянська молодь багато робить для об'єднання молодіжного руху світу у боротьбі за мир, соціальний прогрес, соціалізм. Свідчення цьому — успіх XII Всесвітнього фестивалю молоді та студентів у Москві. Але спітайте в комсомольців, що вони знають про Всесвітню федерацію демократичної молоді (ВФДМ), про Міжнародну спілку студентів (МСС), про братні спілки молоді в соціалістичних країнах та країнах соціалістичної орієнтації, що розвиваються, про проблеми, суперечності сучасного молодіжного руху, шляхи їх вирішення... У крахому випадку почнемо поверхові відповіді.

Коли в листопаді 1986 року у вузах Одеси проводився Міжнародний студентський тиждень, присвячений 40-річчю Міжнародної спілки студентів, багато комсомольців навіть не знали про існування такої організації. На наш сором, дехто з африкансь-

ких, латиноамериканських студентів знає історію міжнародного молодіжного руху та його проблеми набагато краще від багатьох наших студентів. Нетипово, але серед молоді як радянської, так

і зарубіжної нашого університету все ще зустрічаються поодинокі випадки проявів націоналізму, великороджавим настроем. Що це, як не свідчення відсутності систематичної, цілеспрямованої роботи з інтернаціонального виховання молоді у первинних комсомольських організаціях, в студентських колективах. Більшість вузівських комсомольців сьогодні помилково вважають, що інтернаціональна робота — це тільки робота з іноземними студентами. Тому часто на українському відділенні філ-

факу, у деяких групах факультету романо-германської філології можна почути, що заступнику секретаря комсомольського бюро факультету з інтернаціональної роботи там нема чого робити, бо іноземці у них у групах немає.

У статті 2 пункту «г» проєкту Статуту ВЛКСМ говориться про обов'язки комсомольця інтернаціоналіста, але нічого не сказано про права, з допомогою яких ці обов'язки можна було б реалізувати, немає установки на інтернаціональну роботу в первинній комсомольській організації. Тому я пропоную додати статтю 3 проєкту Статуту ВЛКСМ положенням про те, що член ВЛКСМ має право: «ж) бути членом молодіжних міжнародних організацій, брати участь у міжнародних молодіжних форумах»; а статтю 50 пункт «ж» (про патріотичне виховання) доповнити таким положенням: первинна комсомольська організація «заличує комсомольців до інтернаціональної роботи у комсомольській організації, бореться з проявами націоналізму в усіх його формах».

Є. СТЕПАНОВ,
заст. секретаря комітету
комсомолу ОДУ з інтернаціональної роботи.

СЕСІЯ, СЕСІЯ...

ЕКЗАМЕН НА ЗРІЛІСТЬ

На думку першокурсників, найтяжчий екзамен — це екзамен з історії КПРС. Таке враження, мабуть, склалось тому, що викладачі кафедри історії КПРС ставлять високі вимоги до якості студентських знань. Очевидно, тільки так можна прищепити студентам навички до сумлінної роботи.

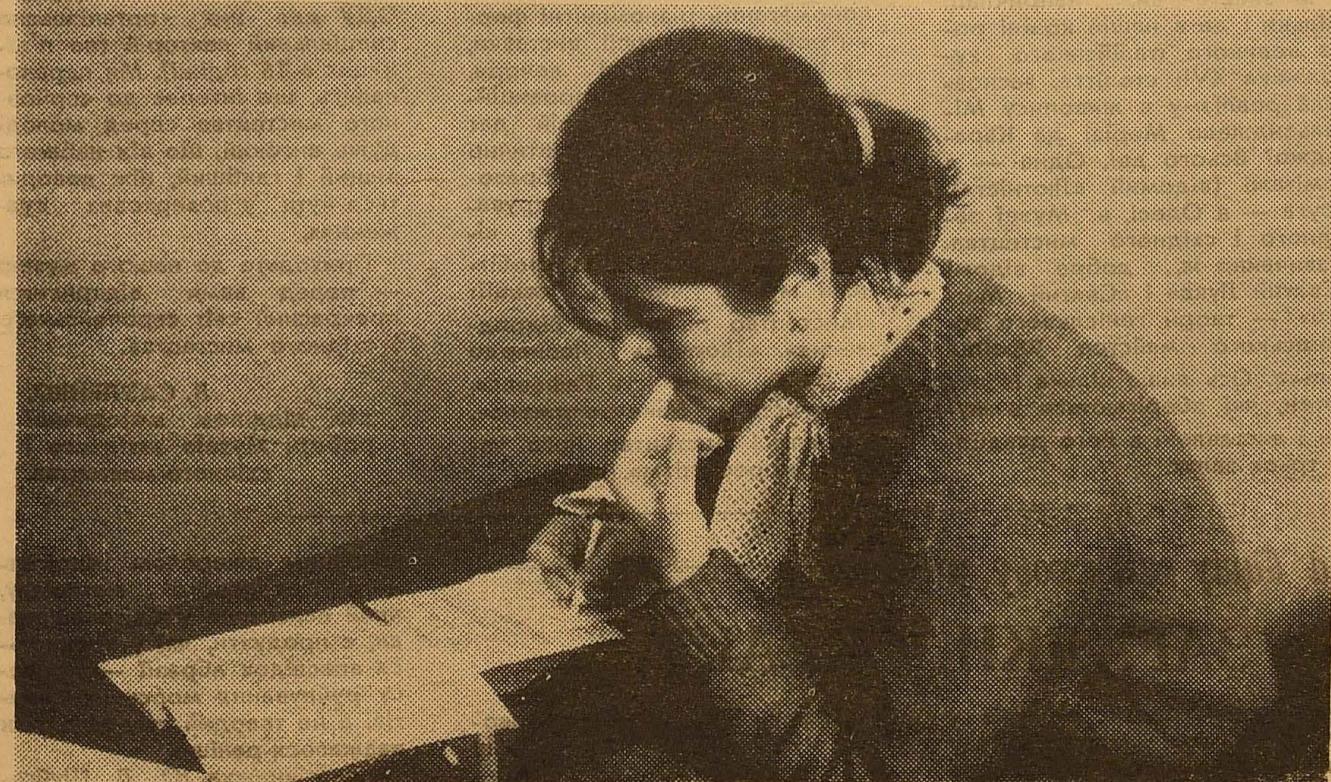
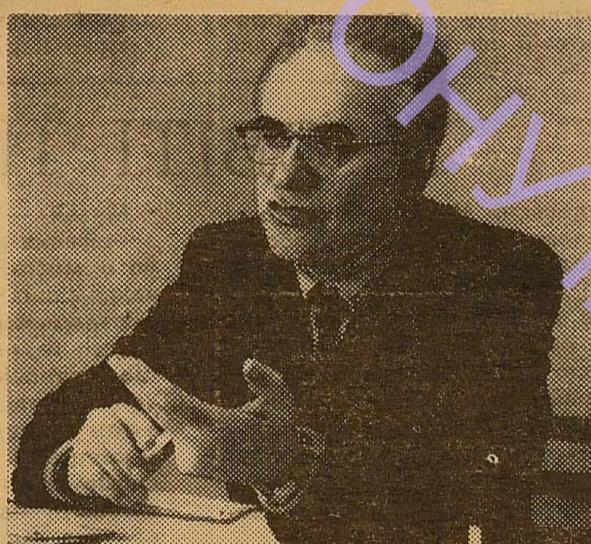
На знімку: екзамен з історії КПРС приймає доцент П. Ю. Єфимов.

Як інколи буває приємно відповісти за студента і поставити «п'ятірку»... самому собі.

На цьому екзамені з пальця нічого не висмокчеш.

Фото Е. КРАСНОПОЛЬСЬКОГО.

Матеріали сторінки підготовлені молодіжною редакцією «ЗНК».

НА ТЕЛЕФОННИЙ ЛІНІЙ

Алло, «ЗНК»?

Успішно склали екзамени з політекономії студенти IV курсу хімфаку. «П'ятірки» отримали О. Леус, Л. Комарчук, Л. Козуб, В. Куземченко, І. Добродій, І. Самойло. А студент із Колумбії Луїс Едуардо Пенья напередодні

свого дня народження отримав «п'ятірку» на екзамені з колайдної хімії. Непоганий подарунок самому собі.

Успішно складають зимову сесію і студенти фізичного факультету. Щойно нам підімовили, що «п'ятірки» з

політекономії отримали студенти IV курсу теоретичного відділення фізфаку ленінської стипендіатка О. Волянська, І. Алльтман та студентка IV курсу відділення напівпровідників А. Кудлай.

Хочеться побажати цим студентам і сесію закінчити у такому ритмі.

Ф. ІЛЬЯСОВА,
студентка IV курсу
хімфаку.

«ЗА НАУКОВІ КАДРИ»

ЩО МИ ВИРІШИЛИ?

Проблеми перебудови, зокрема, реформи вищої школи, хвилюють багатьох... Не залишаються останньою цих проблем і студенти факультету РГФ.

Перше, що ми вирішили зробити, це взяти в свої руки залік СПП, зробити його по-справжньому диференційованим. Згадаймо минулі роки: цілі групи отримували за цей залік «4» і «5», а від громадської роботи тягнули 2—3 чоловіки, які оцінювалися так само, як і їх товариші. Нерідко головну увагу звертали на навчання: якщо добре вчишся, значить відмінно оцінку по СПП отримає автоматично. Несправедливість такого підходу для всіх очевидна. Ось чому ми розробили такі критерії оцінок з СПП:

- врахування виконування громадських доручень і особистої ініціативи в їх виконанні;
- участь в рейдах дружини, художній самодіяльноті, днях донора;
- відвідування факультету громадських професій, проведення педпрактики в школі;
- навчання — успішність з дисциплін і відвідування заняття;
- участь в загальнофакультетських, університетських заходах.

Для того, щоб залік проводився більш об'єктивно, на його проведення будуть присутні представники комсомольського бюро з іншого курсу чи відділення. При цьому роль учасників кураторів буде зведена до мінімуму, оскільки самоврядування має на меті насамперед самостійність студентів у вирішенні своїх питань.

О. ЗАЛЕЩЕНКО,
студентка II курсу РГФ.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРОФЕСІЮ

Щоб стати хорошим фахівцем, необхідно отримати міцні, широкі спеціальні знання. Особлива вимогливість до знань повинна бути у юристів, враховуючи відповідальність роботи у правоохоронних органах, прокуратурі та ін., де відсутність професійних навичок, знань може негативно вплинути на долю людини.

Перший навчальний рік наш курс закінчив гірше від своїх можливостей. Проте у нас є група студентів, які підтвердили не лише спроможність, але і бажання добре вчитися. Це П. Умеренюк, В. Рудий, М. Демидова, С. Ліпінський, С. Гапон, В. Козлов, Р. Попов та інші. Є і завзяті «трієнчики», які безвідповідально ставляться до навчання, часто пропускають заняття. Академсектор курсу не веде ніякої роботи по підвищенню успішності, відсутні взаємодопомога між студентами. Розв'язанням проблем успішності і відвідування пов'язане з підвищенням вимог до себе і товаришів. Зимова сесія покаже, чи зрушилось щось на нашому курсі у цьому напрямку.

С. ЧАУРА,
студент II курсу юрфаку.

ПРОБЛЕМИ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

були обговорені на зборах антику фахівців. Зібрались старости, комсорги, профоргі груп і курсів, комунасті, відмінники навчання, викладачі, щоб висловити свої думки про самоврядування, виступити з пропозиціями щодо впровадження його на юрфак. Пропозиції були найрізномінітніші, інколи спірні. Виникала дискусія. Думки товаришів будуть узагальнені організаційною комісією і обговорені на зборах та загальнофакультетських зборах.

О. КРАВЦОВ,
студент II курсу юрфаку.

Тема для роздумів

Як ви готувались до іспиту з історії КПРС? З таким питанням ми звернулися до першокурсників російського відділення філфаку.

«Важко», що серйозно, — відповідає комсорт III групи Олена Сотникова. — Адже знання історії нашої партії важливі в усійкі професії, а для педагога — особливо. Цей предмет — важкий, і «визубрити» його не можна. Треба орієнтуватися в історії країни, у сучасній політиці...»

Проте Олена склала цей іспит на «добре». Трохи прикро, але на легку оцінку сьогодні розраховувати не можна. Згадайте, як ми взагалі вчилися протягом семестру. Студенти конспектиують першоджерела на кожен семінар, але часто роблять це для «галочки». Та й саме конспектування нерідко зводиться до виписки вже підкреслених кімось цитат у томах класиків марксизму-ленінізму.

Не секрет, що багато хто не вміє користуватися своїми виписками, тому що широкопрактикується переписування конспектів першоджерел однім у одного. Тому й не обходиться на іспиті з історії КПРС без незадовільних оцінок. У третьій групі, наприклад, оцінку «нездадільно» отримали двоє: Дмитро Трохименко та Олена Разумей.

«Група залишила неприємне враження, — сказав П. Ю. Єфимов, підбиваючи підсумки іспиту. — Мене вражає незнання елементарних питань. О. Разумей не змогла як слід охарактеризувати роботи Леніна з національного питання, Д. Трохименко не знати рушійних сил Лютневої буржуазної революції. Дуже слабенько відповіда-

ла Тетяна Романенко та декотрі інші. Сподобались відповіді Вавилової, Крохмалюк, Тодорової, Злобіної... Я з задоволенням ставив їм хорошу оцінку».

Характерно, що найкраща склала іспит з історії КПРС комсомольські активісти. Так, Оля Тодорова, член комсомольського бюро курсу, не розгубилась навіть у присутності зав. кафедрою професора Н. М. Якупова, який залишився задоволений її відповіддю.

Усे�-таки у групі на 21 студента — 7 відмінних оцінок. З трьох медалістів двоє отримали на іспитах по одній «четверці». Але в цілому шкільні знання підтвердилися, медалісти з історії КПРС мають п'ятірки.

«Політична грамотність абітурієнтів, — говорить доцент Єфимов, — підвищується з року в рік. Та це пов'язано не з самостійною роботою над підвищеннем свого політичного рівня, а з усією зростаючим потоком зовнішньої інформації. Завдяки їй збагачується словниковий запас випускників шкіл, їх відомості про міжнародну та внутрішню політику. Але тут криється і певна небезпека. Важливо, щоб за словесним лушпинням не проглядала політична короткозорість. Треба більше пов'язувати теоретичні знання з практикою нашого життя».

Сесія триває. Ретельний аналіз її результатів дозволить не просто визначити рівень знань студентів, а — що важливіше — виявити слабкі місця в організації навчального процесу, щоб свідомо ліквідувати їх «усім миром».

Ю. ПРИСЯЖНИЙ,
студент IV курсу філфаку.

3 стор.

ГЛАСНІСТЬ—ПРИКМЕТА СЬОГОДЕННЯ

Добре сидимо

Працівники бухгалтерії ОДУ встановили собі щадчий графік роботи. До 14-ї години дня ні в кого з них немає приому співробітників, студентів з університетом, а також з інших організацій. Про це яскраво промовляють об'яви на кожних дверях.

Буває, що потрібно терміново вирішити в заступника головного бухгалтера Г. П. Жигаліної фінансові і службові питання, і намагається все ж увійти, однак тебе випровадять, посилаючись на режим роботи. Бюрократичне ставлення до справи позбавляє оперативності в роботі. Вирішене керівництвом університету питання неможливо завершити в бухгалтерії, бо до неї можна потрапити тільки після 14-ї години.

Ось один з випадків, що мали місце у звязку з аварійним станом бібліотеки. Навесні минулого року, щоб урятувати книги, газети та матеріальні цінності, ми вирішили самотужки виволити літературу, затиснуту між просліми стелями і стелажами.

Та самого ентузіазму для цього було явно замало — потрібні були інструменти: об颤енки, пилки і т. д. На складі їх не виявилось. І тому ми звернулись за допомогою до Г. П. Жигаліної, котра, посилаючись на наявні вказівки, відмовилась сплачувати чеки. Ніякого іншого варіанту бухгалтерія нам не запропонувала.

Ми, звичайно, впоралися з роботою, внесли близько 80 тисяч одиниць літератури, розібрали й зберегли близько 45 куб. метрів дерев'яних стелажів. Після довгих прохань і узгоджені у травні все ж було одержано «доброч» на придбання інструментів та інших господарських товарів за безготівковим розрахунком.

І лише 13 серпня, після тривалих зволікань, бухгалтерія нарешті нарахувала гроши за інструмент.

Здавалося б: рахунки оплачені, можна одержати товар. На жаль, цього не сталося — протягом двох місяців Г. П.

ВІД РЕДАКЦІЇ:

Ніде правди діти: за кількістю скарг на свою роботу бухгалтерія, мабуть, посідає чи не перше місце в нашому вузі.

Що ж, працівники бухгалтерії, враховуючи специфіку цієї установи, дійсно потребують відповідних умов для роботи: адже інколи помилка в цифрах дорого обходиться не тільки людям, а й спрабі.

В той же час, нічим не можна виправдати те, що в самій бухгалтерії бракує елементарного порядку: хіба поодинокими є випадки, коли делікі працівники на запит відповідача не можуть знайти того чи іншого паперу?

І зовсім неприпустимо, коли бухгалтерія зволікає вирішення питань, від яких залежить інколи нормальне функціонування багатотисячного колективу університету. Наступ час її нашій бухгалтерії перебудовуватися, рішуче ламати негідний стиль роботи, зживати бюрократизм, неповажні ставлення до людей, звички до зволікань, нехтування інтересами університетських колективів.

Редакція сподівається, що керівництво бухгалтерії оперативно відреагує на критичний виступ.

«ШКОЛЬНЫЕ ГОДЫ чудесные...»

Середня школа № 16 (колишня зализна), запрошує своїх випускників на зустріч, яка відбудеться 7 лютого 1987 року о 14-й годині в приміщені школи.

Всіх випускників просимо відгукнутися, написавши нам на адресу: 270023, м. Одеса,

вул. Пироговська, 25, СШ № 16.

Повідомте, будь ласка, свою адресу, рік випуску, розкажіть про себе, як склаєся ваше життя після закінчення школи.

Чекаємо зустрічі з вами.

ОРГКОМІТЕТ.

270000, Одеса-Центр, вул. Петра Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЛІТОПІС УНІВЕРСИТЕТУ

Експедиція 1837 року

На фоторепродукції С. Калмикова зі старовинної картини — куточек Одеси початку XIX ст. На передньому плані — храмські дрожки, описані А. М. Демидовим, — найбільш популярний вид міського транспорту в ті часи.

Вдаліні — Преображенський собор в його первинному вигляді і каланча.

Цю експедицію з метою всеобщого вивчення природних багатств півдня України організував Анатолій Демидов, нащадок гірничозаводчика Микити Демидовича Антуф'єва, якому Петро I надав звання спадкового дворяніна і прізвище Демидов. В експедиції брали участь найзначніші французькі вчені: Ле-Пле, Маленво, Гю, Левейє, Руссо та інші. Своїми науковими успіхами експедиція у значній мірі завдячує представникові Рішельєвського ліцею Олександрові Давидовичу Нордману.

«Одеса... с первого взгляда, на нее оправдывает славу, какую пользуется... Въезжая в нее, испытываешь столь же радостное чувство, как и то, которым наполняется сердце при вступлении в гавань после продолжительного плавания». Отак захоплено описує зустріч з нашим містом А. М. Демидов. Одеса стала своєрідним штабом експедиції, «ее главною квартирю».

Дослідники недаремно провели свій час в Одесі: вивчали

геологічну будову місцевості, її фауну й флору, а рисувальник Раффе «обогащал» свой портфель, срисовував народні сцени, происходивши перед его глазами». Що ж до самого Демидова, то він був просто зачарований красою та пишністю міста, історія якого почалася лише 3—4 десятиріччя тому, і намагався якось пояснити цей «феномен Одеси».

Мандрівники відвідали Рішельєвський ліцей та деякі інші учбові заклади. «Із числа многочисленних прекрасных зведеній, существующих здесь, — писав А. М. Демидов, — мы осматривали, между прочим, Ботанический сад, о котором считаю необходимым упомянуть особенно потому, что, посещая его, мы познакомились с профессором г. Нордманом и приобрели деятельное сотрудничество этого ученого мужа».

Авторитет О. Д. Нордмана у науковому світі був досить високий: згадаймо хоча б прихильні рецензії на його праці самого Карла Бера, одного з

найвидатніших натуралистів XIX століття. (Зауважмо, до речі, що Бер на початку 60-х років відвідав Одесу). Нордмана добре знали й за кордоном, причому — не лише в науковому передовиці. Він, наприклад, приятелював з Адельбертом Шаміссом. Так чи інакше, він надав велику допомогу експедиції Демидова і як «учений гід», і як активний учасник обробки матеріалів, які було сдержано в її ході.

Чотирирічом праця експедиції вийшла з друку у Парижі у 1840—1842 рр. Значення цієї роботи важко переоцінити. Найважливішим для історії природознавства є 4-й том, який належить перу Ле-Пле і присвячений геологічному описові Донецького кам'яновугільного басейну і господарському життю півдня України. Видання має чудові ілюстрації, геологічні карти, таблиці. Відомо, що ілюстративний матеріал майже цілком готувався під керівництвом і за участю О. Д. Нордмана. У ході роботи над виданням праця експедиції Олександр Даїдович багато часу провів у Парижі, куди його спеціально відряджали керівництво Рішельєвського ліцею.

І можна без перебільшення говорити про те, що наукова думка працівників Одеського ліцею вже у ті часи переступила межі Франції, — їхні дослідження стали відомі в університетських містах всієї Європи. Усе це сприяло підвищенню інтересу до дослідження південної України: незабаром тут побував славнозвісний англійський геолог Р. І. Мурчісон, російський геолог А. К. Кайзерлінг та ін. І не раз іще знаходили у стінах Рішельєвського ліцею стомлені мандрівники дружнє співчуття та підтримку.

О. ГУБАРЬ.

У СВІТІ ПРЕКРАСНОГО

Одеський Музей західного і східного мистецтва ще досить молодий (він створений в 1920 році), не вражають і розміри його колекції (блізько 10 тисяч експонатів). Але колекція музею добре відома як у нас в країні, так і за її межами; картини музею часто репродукуються в журналах і книгах, їм присвячуються дослідження радянських і закордонних вчених.

Чи знаєте ви, наприклад, скільки і де в нашій країні робіт великого італійського художника XVII століття, засновника реалізму в живопису Мікельанджело Мерізі да Караваджо? Всього дві. Одна — в Ермітажі (відомий «Лютніст»), друга — в Одесі, в музеї західного і східного мистецтва. І звичайно ж, добре відомі «Святий Лука» і «Святий Матвей» — твори геніального голландського майстра Франца Гальса. Ось лише кілька із погань, які зберігаються в музеї і виставлені в його двадцять трьох залах.

Музей — не тільки місце зберігання творів образотворчого мистецтва. Одним з найважливіших завдань музею є популяризація мистецтва. Показати те, що є в нашій колекції, розповісти про мистецтво великих майстрів минулого, наочити людей знати і розуміти мистецтво, знаходити в ньому співзвучність своїм почуттям і відповіді на свої питання — нелегке, але захоплююче завдання музею. Виконати його допомагають різноманітні форми роботи: екскурсії, виставки, музичні і літературні вечори, лекції. Обладнаний проекційною апаратурою лекторій дозволяє читати лекції практично з усіх питань історії образотворчого мистецтва, ілюструвати їх слайдами. Ось лише кілька тем, за якими співробітники музею читають лекції: «Мистецтво раннього Відродження», «Творчість Леонардо да Вінчі», «Творчість Рафаеля», «Творчість Мікельанджело», «Рубенс і мистецтво його часу», «Імпресіонізм».

Вибір тем невипадковий. Ці теми складають цикл «Сторінки історії європейського мистецтва». Перед слухачами, якідвічі на місяць по суботах збиряються о 16.00 в лекторії, проходять головні етапи історії мистецтва; вони взнають багато нового для себе. Але головне в іншому: людина вчиться розуміти образотворче мистецтво, його особливу мову. Інтерес до цих лекцій зростає. На прохання студентів ОДУ для них організовано спеціальний лекторій (по п'ятницям о 16 годині). Ми переконалися, що інтерес до серйозного мистецтва серед молоді дуже високий, що він набагато вищий і глибший, ніж доводиться чути у поверхових судженнях.

Приходьте до нашого музею — перед вами відкривається прекрасний світ європейського і східного мистецтва.

Л. САУЛЕНКО, зав. відділом методичної роботи Музею західного і східного мистецтва.

на вашу книжкову поліцю

ЗАГАДКИ ОКЕАНУ

«Сучасний баланс намулів у береговій зоні морів». Таку назву має книга професора кафедри фізичної географії ОДУ Юрія Дмитровича Шуйського, яка нещодавно вийшла у Гідрометеорідаві.

Книгу написано на підставі досліджень за особистою участю автора на Аральському,

Чорному, Білому, Баренцовому, Чукотському, Охотському та Японському морях, і присвячена вона питанням обміну осадовою речовиною поміж літосферою і гідросферою, тобто поміж суходолом і Світовим океаном. Автор проводить досить добре проаргументоване положення про те, що

головним джерелом террігенного осадового матеріалу, який надходить у Світовий океан, є продукти, які утворюються внаслідок абрязії — процесу руйнування морських берегів, а не твердий стік річок, як вважалося раніше.

Нова книжка Ю. Д. Шуйського адресована у першу чергу спеціалістам, які займаються морською геоморфологією, безперечно, буде корисною для студентів - географів і геологів.

В. ДОРОШЕВИЧ.

Редактор М. ЩЕРБАНЬ.